

نیروهای پیشران مؤثر در چهار طرح سناریوهای محتمل تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران، در افق ۱۴۱۰

ابراهیم ایجایی^{۱*}، نوید نامداری^۲، فرامرز عزیزی^۳، رضا کریمیان^۴

چکیده

اسرائیل به دلیل داشتن منابع مالی فراوان و حمایت‌های سیاسی ابرقدرت‌ها و همچنین برخورداری از سلاح هسته‌ای و تکنولوژی پیشرفته، به‌منزله یک تهدید برای کشورهای منطقه و به‌خصوص ایران مطرح می‌باشد. برای جمهوری اسلامی ایران با توجه به ماهیت توسعه‌طلبانه و ضد اسلامی رژیم صهیونیستی چاره‌ای جز دستیابی به ابزار مقابله و دفع حمله احتمالی رژیم صهیونیستی در آینده وجود ندارد. مقاله حاضر با موضوع «نیروهای پیشران مؤثر در چهار طرح سناریوهای محتمل تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران در افق ۱۴۱۰» به روش تحلیل کمی و کیفی مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به عدم قطعیت‌های آینده، همیشه نیروهای پیشران زیادی بر روی ساخت سناریوهای محتمل اثر می‌گذارند و تصمیم‌گیری برای آینده بدون توجه به نیروهای پیشران باعث اتخاذ تصمیمات نادرست می‌شود. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات از ابزارهای مصاحبه با تعداد ۱۰ نفر از صاحب‌نظران و استفاده از پرسش‌نامه برای ۶۹ نفر از جامعه آماری و مطالعه اسناد و مدارک استفاده گردیده است. نوع تحقیق کاربردی، روش سناریوپردازی و رویکرد کیفی می‌باشد که پس از جمع‌آوری اطلاعات از منابع ذکر شده، مورد تلخیص، استنتاج و قضاوت قرار گرفته و در پایان تجزیه و تحلیل نهایی انجام شد. در نهایت با توجه به چهار طرح سناریوی تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران، نیروهای پیشران مؤثر بر این تهدیدها با استفاده از نظر خبرگان شناسایی و مهم‌ترین آن‌ها در هر کدام از سناریوهای پیش‌بینی شده گزارش گردید.

واژه‌های کلیدی: نیروهای پیشران، سناریو، تهدیدات نظامی، رژیم صهیونیستی، افق ۱۴۱۰.

۱. دانشیار آینده پژوهی، عضو هیئت علمی دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران، تهران، ایران. (نویسنده

مسئول). رایانامه: e.ejabi@casu.ac.ir

۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت دفاعی، دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری

اسلامی ایران، تهران، ایران. رایانامه: Namdari.navid.64@gmail.com

۳. عضو هیئت علمی دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران، تهران، ایران. رایانامه:

f.azizi31061350@gmail.com

۴. دانش آموخته کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده علوم مالی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه:

reza.karimian1996@gmail.com

مقدمه

یکی از دشمنانی که همواره به‌عنوان یک تهدید علیه جمهوری اسلامی ایران تلقی می‌گردد، صهیونیسم و نماینده آن، رژیم اشغالگر قدس می‌باشد. این تهدیدها در زمینه‌های مختلفی همچون تهدیدهای نظامی، اقتصادی، امنیتی، سایبر و غیره می‌باشد که هرکدام از آن‌ها در چندین سناریو توسط دشمن احتمال اجرا دارد. یکی از این سناریوها تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران می‌باشد (طاهری، ۱۳۹۵: ۱۰۹).

بخشی از دلایل دشمنی رژیم صهیونیستی با نظام جمهوری اسلامی ناشی از موضع‌گیری‌های ایران می‌باشد. موضع‌گیری‌های جمهوری اسلامی مشخصاً و عمدتاً در سه زمینه موجبات خشم مقامات این رژیم را فراهم آورده است:

۱- حمایت از گروه‌های ضد رژیم صهیونیستی در خاورمیانه و به‌طور مشخص گروه‌های مقاومت درگیر با رژیم صهیونیستی (کرمی، ۱۳۹۸: ۲۰).

۲- مخالفت با روند صلح اعراب و رژیم صهیونیستی.

۳- سردمداری حرکت‌های ضد رژیم صهیونیستی در مجامع جهانی و صحنه بین‌المللی (استیون، ۲۰۲۰: ۲۸).

بنابراین هدف این مقاله شناسایی نیروهای پیشران مؤثر در چهار طرح سناریوهای محتمل تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران در افق ۱۴۱۰ است.

یکی از تهدیدهایی که منافع و امنیت کشور جمهوری اسلامی ایران را در معرض خطر قرار داده است، تهدیدهای رژیم صهیونیستی می‌باشد (کرمی، ۱۳۹۸: ۱۸). برای جمهوری اسلامی ایران با توجه به ماهیت توسعه‌طلبانه و ضد اسلامی رژیم صهیونیستی چاره‌ای جز دستیابی به ابزار مقابله و دفع حمله احتمالی رژیم صهیونیستی در آینده وجود ندارد. در زمینه تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی، مسئله اصلی تحقیق ناشناخته بودن سناریوهای رژیم صهیونیستی در تهدیدهای نظامی می‌باشد. برای شناسایی سناریوها نیاز است تا نیروهای پیشران مؤثر مورد شناسایی قرار گیرند؛ بنابراین این تحقیق به دنبال کشف و استخراج مهم‌ترین پیشران‌های مؤثر بر چهار طرح سناریوهای محتمل رژیم صهیونیستی برای حمله به ایران می‌باشد.

هدف کلی: شناسایی نیروهای پیشران مؤثر در چهار طرح سناریوهای محتمل تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران، در افق ۱۴۱۰

سؤال عمده پژوهش: نیروهای پیشران مؤثر در چهار طرح سناریوهای محتمل تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران، در افق ۱۴۱۰ کدام‌اند؟

اهمیت پژوهش: ارزش و اهمیت انجام این تحقیق سودمندی‌هایی به شرح زیر خواهد داشت:

- ۱- با توجه به عدم قطعیت‌های آینده، باید با روش سناریو نگاری برای آینده و تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی طرح‌های لازم و سناریوهای لازم طراحی تا در زمان وقوع تهدید و حمله در انواع آن، غافلگیری برای جمهوری اسلامی ایران پیش نیاید.
  - ۲- با توجه به کمبود تحقیقات در این زمینه و تازه بودن حوزه سناریو نگاری، انجام این تحقیق می‌تواند کمک‌های شایانی به فرماندهان حال و آینده بکند تا بتوانند سناریوهای خود را برای آینده و هرگونه حمله نظامی آماده نمایند.
- ضرورت پژوهش:** عدم انجام این تحقیق می‌تواند تبعات منفی زیر را به همراه داشته باشد؛
- ۱- عدم توانایی در شناخت کافی از محیط، عوامل کلیدی و نیروهای پیشران تهدید رژیم صهیونیستی در علیه جمهوری اسلامی ایران،
  - ۲- بدون سناریو نگاری نمی‌توان عوامل کلیدی و نیروهای پیشران حمله نظامی محتمل رژیم صهیونیستی را شناخت.
  - ۳- با تدوین سناریوهای مقابله با تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی در افق ۱۴۱۰ امکان برنامه‌ریزی بر مبنای سناریونویسی در آجا امکان‌پذیر می‌شود.

مبانی نظری

در این قسمت مفاهیم پایه‌ای مورد استفاده در تحقیق از قبیل عدم قطعیت، نیروهای پیشران و تهدیدات رژیم صهیونیستی توضیح داده می‌شوند.

عدم قطعیت به معنای ندانستن مسائل، روندها، تصمیم‌ها و رویدادهای سازنده آینده است. هرگاه پیامد یک امر در آینده از طریق عواملی تنظیم شود که ما در شرایط کنونی قادر به شناخت آن‌ها نیستیم، آن عوامل را غیرقطعی یا عدم قطعیت می‌نامیم (البرزی و نصر الهی، ۱۳۹۷: ۲۴۶). سناریوها ابزاری برای نظم و ترتیب بخشیدن به ادراک و تصور یک شخص یا سازمان نسبت به محیط‌های بی‌بدیل آینده‌ای است که تصمیم‌های آن شخص یا سازمان در هرکدام از آن‌ها به وقوع می‌پیوندد. سناریوها نشان می‌دهند که چگونه تعابیر مختلفی از نیروهای پیشران تغییرات می‌توانند به آینده‌های ممکن و متفاوت منتهی شوند. هر سناریویی از سه بخش عمده تشکیل شده است؛ عناصر نسبتاً مشخص، نیروهای پیشران تغییرات و عدم قطعیت‌های حساس (شوارتز، ۱۳۸۸: ۸).

نیروه‌های پیشران یعنی نیروهایی که بر روندها، حوادث و رویدادها تأثیرگذارند. هر سازمان یا نهاد، توسط نیروهای پیشران درونی و بیرونی به جلو رانده می‌شود. برخی از این نیروها قابل ارزیابی هستند مانند نیروی انسانی سازمان و برخی دیگر بسیار مبهم و نامعلوم هستند. اغلب نیروهای پیشران خارج از سازمان، نامشخص و غیر آشکار هستند (ستاری خواه، ۱۳۹۳: ۲۵).

سناریوها نشان می‌دهند که چگونه تعبیر مختلفی از نیروهای پیشران تغییرات می‌توانند به آینده‌های ممکن و متفاوت منتهی شوند. با گرد هم آوری این سناریوها، فضایی از آینده‌های ممکن به وجود می‌آید که آینده به احتمال زیاد در آن فضا به واقعیت خواهد پیوست. تمرکز کلیدی سناریوها، عدم قطعیت‌ها است. تشخیص و شناسایی عدم قطعیت‌های اصلی و تأثیرگذار بر تصمیم‌های راهبردی پیش روی سازمان، از اهداف اصلی سناریوها است. در واقع سناریوها با کالبدشکافی عدم قطعیت‌ها و صرف نظر کردن‌های دسته‌جمعی، فضایی برای تخیل قانونمند و نظریه‌پردازی ایجاد می‌کنند که افراد را نسبت به اتفاقات ممکن آینده آگاه‌تر و آماده‌تر کرده و میزان شگفتی‌ها و درماندگی‌های افراد در مواجهه با وقایع آینده را تا حد امکان کاهش می‌دهد (شوارتز، ۱۳۸۸: ۸).

تهدیدات رژیم صهیونیستی

تعارض رژیم اسرائیل با جمهوری اسلامی ایران یک موضوع غیرقابل کتمان است به طوری که این رژیم به شکل مستقیم و غیرمستقیم بسیاری اقدامات تروریستی و خرابکاری را علیه این کشور انجام داده که برخی از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از (ابراهیمی، ۱۴۰۰):

- فشار به آمریکا برای خروج از برجام و تحریم هوشمند همه‌جانبه بانکی، سوئیفت، تبادل مالی بانک‌های خصوصی و تحریم دارو (جلوگیری از خرید واکسن در سال اول کرونا و مرگ بیش از ۱۸۰ هزار نفر معادل جنگ هشت‌ساله و تحت تأثیر گذاشتن سلامت مردم)
- حملات سایبری به پمپ‌بنزین‌ها، راه‌آهن، گمرکات، بندرها و کارخانه‌های تولید کالاهای اساسی
- خرابکاری در زیرساخت‌های نفتی، هسته‌ای و فضایی
- ترور دانشمندان هسته‌ای و تهدید اساتید و دانشجویان مولد علم
- ترور فرماندهان نظامی کشور
- پیگیری فعالانه تحریم ورزشی از طریق سازمان‌های بین‌المللی
- فشار دیپلماتیک در عرصه بین‌المللی
- توطئه بازگرداندن محصولات صادراتی ایران و ...

در جدول زیر بعضی از تهدیدات رژیم صهیونیستی لیست شده است:

جدول شماره ۱: انواع تهدیدات رژیم صهیونیستی

منبع	تشریح تهدید	نوع تهدید
مرادیان و همکاران، ۱۴۰۲	نقش فزاینده‌ی فناوری‌های بنیادین فضای مجازی در فرهنگ و حیات اجتماعی و تأثیرگذاری آن بر کیفیت و الگوهای تعاملی میان دولت‌ها حتی در سطوح مختلف روابط بین‌المللی، ماهیت تهدیدها (اهمیت یافتن تهدیدهای نرم در مقابل تهدیدهای سخت و امنیت نرم در مقابل امنیت سخت) بیانگر آن است که محیط تهدیدآفرین علیه امنیت ملی کشور و حتی علیه سازمان‌های مهم امنیتی و دفاعی، دیگر محدود به جهان واقعی نیست؛ بلکه جهان مجازی نیز همپای جهان واقعی، محیطی تهدیدزا از قبیل تهدیدهای سایبرتروریسم برای آنان را به ارمان آورده است که می‌تواند در مواقع حساس و خطرناک ضمن ایجاد تهدید امنیتی و حتی تهدید دفاعی، مورد بهره‌برداری وسیع قرار گیرد.	حمله سایبر الکترونیک
(ابراهیمی، ۱۴۰۰: ۳۵)	جدیدترین و پیچیده‌ترین سبک جنگیدن که تاکنون مطرح شده، جنگ‌های همه‌جانبه است. جنگ همه‌جانبه، به‌کارگیری هم‌زمان و توأمان ترکیبی از ابزارهای متعارف، نامنظم و نامتقارن می‌باشد.	جنگ همه‌جانبه
(ابراهیمی، ۱۴۰۰: ۴۵)	مطالعات اخیر نشان می‌دهد ارتش رژیم صهیونیستی در ماه‌های گذشته به‌عنوان بخشی از آمادگی‌های خود برای حمله احتمالی به ایران، به سلاح‌های پیشرفته‌تری دست‌یافته، نیروی هوایی این کشور تمرینات آموزشی انجام داده و به پایگاه داده‌های نظامی خود جزئیات اهداف جدیدی را نیز اضافه کرده است.	حملات هوایی و موشکی
گماردن، ۱۳۹۴: ۲۵)	اسرائیل برای عملی کردن برنامه‌های خود ابتدا در تلاش است تا ایران و فعالیت‌های هسته‌ای آن را تهدیدی برای صلح و امنیت بین‌المللی و همچنین برای امنیت و بقای خود جلوه دهد. اسرائیل در کنار رایزنی با هم‌پیمانان خود در مورد مهار برنامه اتمی ایران از طرق دیپلماتیک، بارها از آماده شدن برای گزینه احتمالی نظامی علیه تأسیسات هسته‌ای ایران نیز سخن گفته است.	حمله به تأسیسات هسته‌ای
دیتروش، ۲۰۲۳: ۲۳)	ائتلاف ^۱ عبارت است از گروه‌بندی بازیگران سیاسی رقیب که در پی احساس خطر مشترک یا پی بردن به این موضوع که جدا از هم و مستقلاً نمی‌توانند به	ائتلاف آمریکا و اسرائیل

⁵- Coalition

منبع	تشریح تهدید	نوع تهدید
	هدف‌هایشان برسند. امریکا همیشه حامی اسرائیل بوده و هست، بنابراین یکی از حامیان سرسخت او خواهد بود.	
نصیر زاده، (۱۳۹۷: ۵۰)	معمولاً بیشترین کاربرد جنگ‌های نیابتی در دوران‌های جنگ سرد است، زیرا به این وسیله می‌توان بدون درگیری مستقیم با قدرت مقابل و ورود در یک جنگ بزرگ و بسیار پرهزینه، به فشار بر قدرت مقابل ادامه داد.	جنگ نیابتی

اسرائیل برای عملی کردن برنامه‌های خود بر ضد تهران ابتدا در تلاش است تا ایران و فعالیت‌های هسته‌ای آن را تهدیدی برای صلح و امنیت بین‌المللی و همچنین برای امنیت و بقای خود جلوه دهد. به عبارت بهتر مسئله القای ترس و هراس از ایران در سطوح بین‌المللی به‌عنوان پیش‌نیاز و زمینه‌ای برای عملیاتی کردن اهداف بعدی اسرائیل به شمار می‌رود (مجیدی، ۱۳۹۳: ۱۸۹).

رهنامه دفاعی اسرائیل بر این فرض استوار است که هیچ دشمنی نباید توانایی تهدید موجودیت اسرائیل را بدون تحمل مجازات داشته باشد و همه نوع اقدامات برای خنثی کردن چنین تهدیداتی باید از سوی تلاویو انجام شود. رژیم صهیونیستی در مقایسه با سایر کشورهای جهان در مورد برنامه هسته‌ای ایران خود را نگران‌تر می‌داند و همواره آن را در راستای اهداف نظامی ایران و تهدیدی جدی علیه موجودیت خود می‌داند (نیکو، ۱۳۹۶: ۵۹).

تسلیحات هسته‌ای اسرائیل به‌عنوان ابزاری تکمیلی برای سیاست‌های آن کشور در برخورد با ایران و خاورمیانه تلقی می‌گردد. به هر اندازه دامنه‌ی تعارض اسرائیل محدودتر باقی بماند سلاح‌های هسته‌ای آن کشور از کارایی کمتری برخوردارند. توجه به این نکته لازم است که سلاح‌های اسرائیل به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که دامنه برد آن‌ها جمهوری اسلامی ایران را در برگیرد و از سرزمین کشورهای همسایه فراتر است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که یکی از اهداف اصلی آن‌ها ایران بوده و از این‌رو تهدید نظامی علیه ایران محسوب می‌گردد. تسلیحات هسته‌ای اسرائیل به‌عنوان ابزاری تکمیلی برای سیاست‌های آن کشور در برخورد با ایران تلقی می‌گردد. خطر تهدید هسته‌ای اسرائیل اگرچه برای تمامی خاورمیانه جدی است، بازتاب‌های تهدیدکننده آن برای ایران خطر آفرین تلقی می‌شود. سوابق رژیم اسرائیل نیز نشان می‌دهد که در صورت احساس خطر نسبت به پیش‌دستی در وارد ساختن ضربه، تردید به خود راه نمی‌دهد. این رژیم تقریباً در تمامی نزاع‌ها با همسایگان خود پیش‌قدم بوده است. اسرائیلی‌ها همواره حمله علیه سایرین را تحت عنوان دفاع پیشگیرانه از خود توجیه کرده‌اند و به نظر می‌رسد در مورد هر

نوع حمله‌ای به جمهوری اسلامی ایران اقدام خود را دفاع پیشگیرانه قلمداد کنند (لطفان، ۲۹:۱۳۹۸).

پیشینه تحقیق

بررسی اولیه در مورد پیشینه و سوابق تحقیقات انجام شده مرتبط با این پژوهش از مراکز علمی و کتابخانه‌های نظامی و غیرنظامی، نشان‌دهنده انجام تحقیقاتی در ارتباط با سناریو نگاری و تهدیدهای رژیم صهیونیستی علیه ایران مرتبط با موضوع تحقیق می‌باشد که به شرح زیر ارائه می‌گردد:

مصدق و همکاران (۱۴۰۴) در مقاله‌ای با عنوان شناسایی پیشران‌های نظامی و عوامل مؤثر بر دیپلماسی دفاعی جمهوری اسلامی ایران بیان می‌کنند که ۶۸ پیشران بالقوه مؤثر بر دیپلماسی دفاعی شناسایی شد. در مرحله بعد، بر اساس توافق خبرگان و اهمیت راهبردی، این تعداد به ۲۴ پیشران کلیدی کاهش یافت. سپس، با استفاده از ماتریس اثرات متقابل، تأثیرگذاری و تأثیرپذیری این ۲۴ پیشران توسط خبرگان به‌دقت ارزیابی شد. نتایج نشان می‌دهد که دیپلماسی دفاعی ایران تحت تأثیر عوامل پیچیده‌ای است. در این میان، توان هسته‌ای، صادرات تسلیحات نظامی، رقابت ژئوپلیتیکی و رزمایش مشترک با دیگر کشورها به‌عنوان مهم‌ترین عوامل مؤثر شناسایی شدند. این یافته‌ها حاکی از آن است که دیپلماسی دفاعی جمهوری اسلامی ایران، علاوه بر ملاحظات نظامی، به‌شدت تحت تأثیر تحولات سیاسی و اقتصاد بین‌المللی نیز قرار دارد. این عوامل به‌طور متقابل بر یکدیگر اثر گذاشته و پیچیدگی دیپلماسی دفاعی را افزایش می‌دهند. کولیوند و همکاران (۱۴۰۳) مقاله‌ای با عنوان شناسایی پیشران‌های صنایع دفاعی جمهوری اسلامی ایران با رویکرد مواجهه پیش‌دستانه با تهدیدهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در افق ۱۴۰۷ با هدف شناسایی پیشران‌های دفاعی ج.ا.ایران که نقشی اساسی در مواجهه پیش‌دستانه در افق ۱۴۰۷ در برابر تهدیدهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را انجام داده‌اند که نتایج نشان می‌دهد پیشران نوآوری‌های بنیادین فناورانه، قراردادهای خرید تسلیحات نظامی، منابع مالی و انسانی، بازتولید فناوری‌ها دفاعی و نظامی، تعاملات بین‌المللی کشورهای منطقه و انحصار فناورانه بر قدرت‌ها به‌عنوان اثرگذارترین پیشران‌ها شناسایی شدند.

دوستی فر (۱۴۰۱) در مقاله‌ای با عنوان سناریوهای نفوذ رژیم اسرائیل در نیروهای مسلح در افق ۱۴۱۰ بیان می‌کند که از آنجایی که ج.ا.ا. همواره رژیم صهیونیستی را به‌عنوان دشمن درجه یک خود پنداشته است این باور در میان مردم و مسئولین به‌ویژه کارکنان نیروهای مسلح

به یک ایدئولوژی تبدیل شده است و هیچ‌گاه اسرائیل را به رسمیت نخواهند شناخت و از سوی دیگر وجود نهادهای نظارتی امنیتی و شایسته‌گزینی در انتخاب فرماندهان سبب خواهد شد امکان نفوذ این رژیم در افق ۱۴۱۰ در سطوح راهبردی ن.م قطعاً غیرقابل دست‌یابی باشد. اما نکته حائز اهمیت این است که به دلیل برخی فشارهای اقتصادی بیرونی ناشی از تحریم‌های ظالمانه و تأثیر آن بر زندگی افراد جامعه و مشکلات معیشتی کارکنان نیروهای مسلح از یک‌سو و ضعف اعتقادات، گسترش اینترنت و شبکه‌های ماهواره‌ای و استفاده از فضای مجازی و همچنین استفاده دشمن از عملیات‌های روانی و خلأهای امنیتی درونی، احتمالاً تعداد محدودی از کارکنان ن.م آن‌هم در سطوح پائین اجرایی با این رژیم همکاری خواهند نمود.

باقری و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله‌ای با عنوان پیامدهای سیاسی-امنیتی حضور رژیم صهیونیستی در حوزه فرماندهی سنت کام علیه ایران در افق ۵ ساله (تبیین سناریوی ۴ گانه) چهار سناریو را تدوین کردند: سناریو یکم: استقرار نظام سیاسی - امنیتی منطقه‌ای همگرا (معجزه‌آسا از نظر خودی)؛ سناریو دوم: ناتوی سیاسی-امنیتی منطقه‌ای (فاجعه‌آمیز)؛ سناریو سوم: جدال پایدار سیاسی - امنیتی منطقه‌ای (بدبینانه) و سناریو چهارم: توافق پایدار سیاسی - امنیتی منطقه‌ای (خوش‌بینانه).

نجانی پور (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان تهدیدهای سیاسی رژیم صهیونیستی مؤثر بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران به مدل‌سازی چند سناریویی بازی جنگ با استفاده از مسئله برنامه‌ریزی دوسطحی پرداخته است. با استفاده از شرایط بهینگی کاروش-کان-تاگر، مسائل برنامه‌ریزی دوسطحی معرفی شده به مسائل یک سطحی با محدودیت‌های مکمل تقلیل داده شدند. سپس با استفاده از تابع فیشر بر مسیر اختلالاتی، نظریه بهینه‌سازی و بعضی مفاهیم معادلات دیفرانسیل معمولی، یک شبکه عصبی توانمند برای این مسائل برنامه‌ریزی یک سطحی طراحی می‌کند. در پایان با استفاده از سناریوهای مختلف عملکرد و اعتبار مدل‌های پیشنهادی را بررسی می‌کند.

محمدی (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان بررسی نقش امریکا و رژیم صهیونیستی در تحولات اخیر اقلیم کردستان عراق و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران بیان می‌کند که نفوذ امریکا و رژیم صهیونیستی در کردستان عراق در واقع تداوم استراتژی امنیت ملی و سیاست خارجی امریکا و رژیم صهیونیستی در خاورمیانه برای خروج از انزوا و تسلط بر این منطقه است. با استفاده از بستر و فرصت ایجاد شده رژیم صهیونیستی روابط پنهان و گسترده‌ای را با کردها آغاز کرده و با حضور مستقیم و یا غیرمستقیم، در غالب فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی، علمی و تاریخی در اقلیم کردستان به دنبال منافع و اهداف راهبردی چندی، از جمله ایجاد متحد

استراتژیک جدید در منطقه و اهداف توسعه‌طلبان خود است و این حضور به یک چالش امنیتی برای جمهوری اسلامی ایران در زمان حال و آینده تبدیل شده است.

فرهادی و نصیرزاده (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان سناریوهای جنگ محتمل علیه جمهوری اسلامی ایران (مورد مطالعه: سناریو جنگ نیابتی غیردولتی) بیان می‌کنند جمهوری اسلامی ایران ضمن تقویت بازدارندگی خود که دشمنان را مستأصل و ناامید کرده است، تهدیدهای مرتبط با جنگ نیابتی غیردولتی مثل اختلافات بین اقوام و مذاهب، مشکلات اقتصادی و هم‌چنین تنش‌های موجود که بر سر کمبود منابع آب و یا سایر منابع ایجاد شده و باعث تحریک مردم می‌شود را به‌موقع رصد، شناسایی و مدیریت نماید تا دشمنان جمهوری اسلامی ایران را در رسیدن به هدف جنگ نیابتی غیردولتی ناکام نماید.

صاحبی (۱۳۹۶) در مقاله‌ای با عنوان تحلیل و بررسی روابط ترکیه و رژیم صهیونیستی و تأثیر آن بر ابعاد امنیت جمهوری اسلامی ایران بیان می‌کند ترکیه در راستای اجرای عمق استراتژیک، روابط خود با رژیم صهیونیستی را در توازن با روابط خود با اعراب قرار داده است، اما این کشور به‌هیچ‌عنوان حاضر به قطع رابطه با رژیم صهیونیستی نیست. اتحاد تل‌آویو آنکارا در سال ۱۹۹۶ موجب تهدیدهای جدی علیه ایران شد، اما به نظر می‌رسد، در دهه اخیر و به‌ویژه پس از روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه نوعی تنش و سردی بر روابط دو طرف حاکم شده که باید پیامدهای مثبت برای ایران داشته باشد.

ترابی (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان ارزیابی راهبرد نیروی نظامی اسرائیل بیان می‌کند که در رابطه با راهبرد نظامی اسرائیل، چند نکته قابل تأمل وجود دارد: اول اینکه، راهبرد نظامی اسرائیل تحت تأثیر شرایط خاص امنیتی این رژیم قرار دارد. اسرائیل جزو معدود بازیگران جهان به حساب می‌آید که همچنان در سطح امنیت وجودی باقی‌مانده است. در چنین شرایطی است که هدف آن تضمین بقا و امنیت خود با توسل به تمامی ابزارهای ممکن و در دسترس، حتی برخلاف قوانین بین‌الملل است. در نتیجه این وضعیت، راهبرد نظامی اسرائیل از لحاظ ساختار، اهداف و محتوا با تمامی کشورهای جهان متفاوت است، از جمله اینکه در این راهبرد، حفظ امنیت نظامی نه‌تنها به‌عنوان اولویت اول این رژیم، بلکه به‌عنوان اولویت اول تمامی بخش‌های سیاسی، اقتصادی، صنعتی، علمی و پژوهشی آن معرفی شده است. بر این اساس، تمامی بخش‌ها اعم از دولتی و خصوصی باید دولت را در زمینه ارتقاء قدرت نظامی یاری رسانند.

روش تحقیق

با توجه به اینکه یافته‌های این پژوهش دارای کاربرد و سودمندی عملی خواهد بود، بنابراین نوع این تحقیق کاربردی است. در این تحقیق از روش توصیفی استفاده شده است.

در این تحقیق از دو گروه جهت جامعه آماری استفاده گردیده است: گروه اول شامل ۱۰ نفر از خبرگان در حوزه تهدیدهای نظامی اسرائیل و متخصصین آینده‌پژوهی هستند که عمدتاً دارای قریب به ۳۰ سال سابقه خدمت نظامی در یگان‌های نظامی یا ۲۰ سال به بالا در حوزه دانشگاهی می‌باشند و همچنین دارای مشاغل راهبردی می‌باشند که تا اشباع نظری از ایشان مصاحبه به‌عمل آمده است. گروه دوم نیز با استعلام صورت گرفته و با در نظر گرفتن ضریبی خاص، تعداد ۱۲۱ نفر از فرماندهان، مدیران و اساتیدی است که در مشاغل صفی و ستادی بیش از ۱۵ سال سابقه خدمت داشته و دارای مدرک حداقل کارشناسی مرتبط با موضوع مقاله بودند و همچنین در خصوص کم و کیف فرآیند سناریونگاری و شناخت تهدیدهای رژیم صهیونیستی دارای تجربه بودند که در این مطالعه با استفاده از فرمول کوکران و سطح اطمینان ۹۵ درصد مقرر گردید از ۶۹ نفر از آنان در پاسخ به پرسشنامه استفاده به عمل آید.

این تحقیق با استفاده از ابزار اسناد و مدارک، مصاحبه با صاحب‌نظران و طراحی پرسشنامه محقق ساخته انجام شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با رویکرد آمیخته (کمی و کیفی) انجام شده است. در روش کیفی گردآوری اطلاعات به روش اسنادی شامل روش کتابخانه‌ای، مراجعه به اسناد مکتوب، فضای مجازی و نیز به روش میدانی بهره گرفته شده است. در این روش با انجام سه گام دسته‌بندی داده‌ها، پردازش داده‌ها و قضاوت، تجزیه و تحلیل داده‌ها انجام شد. برای گردآوری اطلاعات کمی از پرسشنامه استفاده شد و با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و EXCEL آماره‌های توصیفی شامل میانگین، واریانس، انحراف معیار، ضریب پراکندگی، کشیدگی و چولگی داده‌ها محاسبه گردید و در ادامه برای تعمیم آماره‌ها به پارامترهای جامعه از آزمون‌های تی-استیونند و کای-دو و محاسبه برآورد فاصله اطمینان ۹۵ درصدی استفاده گردید.

برای روایی و پایایی مصاحبه سعی شد با صاحب‌نظران در حوزه تهدیدهای اسرائیل و آینده‌پژوهی و متخصصین دارای حداقل مدرک کارشناسی ارشد در بین ستاد کل نیروهای مسلح، ارتش جمهوری اسلامی ایران و دانشگاه‌های معتبر نظامی با طراحی سؤالاتی در جهت رسیدن به اهداف

و سؤالات تحقیق انجام شود. به منظور روایی پرسش‌نامه، نسبت روایی محتوایی^۱ CVR و شاخص روایی محتوایی^۲ CVI محاسبه گردید. با توجه به مقدار CVR (۰/۷۸۲) و تعداد خبرگان (۱۰ نفر) از آنجا که مقدار این نسبت از ۰/۶۲ بیشتر است روایی محتوایی پرسشنامه تأیید می‌شود. همچنین مقدار شاخص CVI برابر ۰/۸۱۹ محاسبه گردید و از آنجا که مقدار ۰/۷۹ بیشتر است روایی پرسشنامه با توجه به این شاخص هم مورد تأیید قرار می‌گیرد. برای پایایی پرسشنامه، ضریب آلفای کرون باخ محاسبه گردید. با توجه به مقدار این ضریب (۰/۸۲۳) و بیشتر از ۰/۷ بودن، پایایی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. برای روایی و پایایی اسناد و مدارک سعی شد از اسناد بالادستی ارکان جهت ساز، سیاست‌های حوزه دفاع و امنیت، دکترین نظامی و اهداف و راهبردهای دفاعی آجا و سازمان‌های مرتبط بهره‌برداری شود. برای اطمینان از برداشت درست از اطلاعات، اطلاعات برداشت‌شده از کتب و مقالات، چندین بار مطالعه سپس باهم مقایسه می‌گردد تا تداخلی در متن آن‌ها وجود نداشته باشد. برای بالا بردن پایایی اسناد و مدارک از کتب و مقاله‌ها و نشریات معتبر منتشرشده توسط فصل‌نامه‌های معتبر خارجی و داخلی و همچنین از مقالات و منابع تخصصی مرتبط با موضوع و سایر نشریات معتبر و مرتبط در اینترنت استفاده شد.

جدول شماره ۳: تعیین پایایی پرسشنامه

مؤلفه	تعداد سؤال	ضریب آلفا کرون باخ
سناریوی اول	۵	۰/۸۶۲
سناریوی دوم	۵	۰/۸۱۶
سناریوی سوم	۵	۰/۸۵۲
سناریوی چهارم	۵	۰/۷۰۸
کل پرسش‌نامه	۲۰	۰/۸۲۳

یافته‌ها

با توجه به مصاحبه با صاحب‌نظران و پرسش‌نامه‌های تکمیل‌شده و وجود دو عدم قطعیت و

^۱ Content Validity Ratio

^۲ Content Validity Index

اهمیت در موضوع تحقیق از دیدگاه راهبردپردازان نظامی رژیم اسرائیل، می‌توان گفت طرح سناریوی چهارگانه راهبردی تهدیدهای نظامی علیه ایران را می‌توان در جدول زیر مشاهده کرد: جدول شماره ۴: عناوین طرح‌های سناریوی اصلی مرتبط با موضوع تحقیق از دیدگاه راهبرد

پردازان اسرائیل

سناریو	طرح سناریوی محتمل	نوع سناریو
۱	حمله سایبری تمام‌عیار اسرائیل به زیرساخت‌ها، مراکز هسته‌ای و مراکز نظامی و غیرنظامی	معجزه‌آسا
۲	حمله گسترده موشکی اسرائیل به زیرساخت‌ها، مراکز هسته‌ای و مراکز نظامی و غیرنظامی	معمولی
۳	تحمیل جنگ سخت ائتلافی علیه منابع هسته‌ای	معمولی
۴	حملات هسته‌ای به شهرها و مراکز حساس و حیاتی	معمولی

با مراجعه به منابع مختلف مرتبط با موضوع تحقیق، پژوهشگران اقدام به محیط‌شناسی (داخلی و خارجی) در نقش راهبرد پردازان رژیم صهیونیستی کرده و مهم‌ترین عوامل مؤثر تأثیرگذار (با تأثیرهای مثبت و منفی) بر موضوع تحقیق و طرح سناریوهای چهارگانه اصلی مطرح‌شده در گام قبلی، با مطالعه و بررسی منابع مطالعاتی، به شرح جدول زیر شناسایی کردند.

جدول شماره ۵: لیست کلی عامل‌های کلیدی اثرگذار و اثرپذیر محیطی (داخل و خارجی)

ردیف	عامل‌های کلیدی	ردیف	عامل‌های کلیدی
۱	قدرت پدافند هوایی ج.ا.ایران	۱۱	حمله به هم‌پیمانان اسرائیل در منطقه
۲	قدرت نیروی هوایی ارتش ج.ا.ایران	۱۲	تبلیغ ایران هراسی اسرائیل در جهان
۳	قدرت سایبری جمهوری اسلامی ایران	۱۳	ترور دانشمندان هسته‌ای ایرانی
۴	قابلیت آفند سایبر - الکترونیک اسرائیل علیه ایران	۱۴	نیروی هوایی قدرتمند اسرائیل
۵	قابلیت آفند سایبر - الکترونیک ایران علیه اسرائیل	۱۵	قدرت پهپادی اسرائیل

ردیف	عامل‌های کلیدی	ردیف	عامل‌های کلیدی
۶	دامن زدن به اختلافات قومی- مذهبی در ایران	۱۶	قدرت موشکی ج.ا.ایران
۷	حضور منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای نیروی قدس	۱۷	قدرت پهپادی ج.ا.ایران
۸	قابلیت حمله هسته‌ای اسرائیل علیه ایران	۱۸	توان جنگ نیابتی ج.ا.ایران در منطقه
۹	باورهای انقلابی و دینی و مذهبی ایرانیان	۱۹	قدرت موشکی اسرائیل
۱۰	ائتلاف آمریکا- اسرائیل در جنگ سخت	۲۰	خرابکاری هسته‌ای

پس از شناسایی و تبیین عامل‌های کلیدی، اقدام به تقسیم و تخصیص عامل‌های کلیدی به هر یک از طرح‌های سناریویی (پیش فرض) چهارگانه شد و در جداول تعیین میزان ارتباط کمی عامل‌های کلیدی تأثیرگذار بر و تأثیرپذیر از موضوع اصلی و هر یک از طرح‌های سناریویی چهارگانه منظور شد و سپس با وارد کردن امتیازهای مناسب در هر ستون، جداول تهیه و تنظیم شدند.

جدول شماره ۶: تقسیم عامل‌های کلیدی تأثیرگذار بر و تأثیرپذیر از چهار طرح سناریویی

عوامل کلیدی طرح سناریو اول		عوامل کلیدی طرح سناریو سوم		عوامل کلیدی طرح سناریو دوم		عوامل کلیدی طرح سناریو چهارم	
۱۱س	دفاع سایبری	۳۱س	تحمیل جنگ سخت ائتلافی علیه منابع هسته‌ای	۲۱س	قدرت موشکی اسرائیل	۴۱س	قابلیت حمله هسته‌ای اسرائیل علیه ایران
۱۲س	قابلیت آفند سایبر - الکترونیک اسرائیل علیه ایران	۳۲س	ترور دانشمندان هسته‌ای ایرانی	۲۲س	قدرت پدافند هوایی جمهوری اسلامی ایران	۴۲س	حضور منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای نیروی قدس
۱۳س	خرابکاری هسته‌ای	۳۳س	نیروی هوایی قدرتمند اسرائیل	۲۳س	حمله به هم‌پیمانان اسرائیل در منطقه	۴۳س	قدرت موشکی ج.ا.ایران

عوامل کلیدی طرح سناریو چهارم		عوامل کلیدی طرح سناریو سوم		عوامل کلیدی طرح سناریو دوم		عوامل کلیدی طرح سناریو اول	
۴۴۵	قدرت پهپادی ج.ا.ایران	۳۴۵	قدرت پهپادی اسرائیل	۲۴۵	تبلیغ ایران هراسی اسرائیل در جهان	۱۴۵	قدرت سایبری ایران
۴۵۵	توان جنگ نیابتی ج.ا.ایران در منطقه	۳۵۵	ائتلاف آمریکا- اسرائیل در جنگ سخت	۲۵۵	قدرت نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران	۱۵۵	قابلیت آفند سایبر - الکترونیک ایران علیه اسرائیل

ماحصل نظرخواهی در خصوص ارتباط عوامل کلیدی چهار طرح سناریویی، طی ۲۰ سؤال از افراد نمونه مطرح گردید که به منظور تجزیه و تحلیل و مشخص ساختن اطلاعات به دست آمده، آمار توصیفی پاسخ‌های پرسش‌شوندگان به سؤالات مطرح شده به شرح جداول زیر می‌باشد.

جدول شماره ۷: توزیع فراوانی پاسخ‌های مطرح شده در خصوص عوامل کلیدی چهار طرح

سناریویی

اولوی ت در طرح	ضریب تغییرات	واریانس	میانگین	میزان تاثیر					عوامل کلیدی	ردیف
				خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد		
1	0.2043	0.77	4.30	۰	۲	۱۳	۱۶	۳۸	۵۱۱	سناریوی اول
5	0.2857	1.28	3.96	۳	۵	۱۲	۲۱	۲۸	۵۱۲	
3	0.2377	0.96	4.12	۱	۳	۱۴	۲۰	۳۱	۵۱۳	
4	0.2407	0.97	4.10	۱	۳	۱۵	۱۹	۳۱	۵۱۴	
2	0.2327	0.90	4.09	۱	۲	۱۶	۲۱	۲۹	۵۱۵	
3	0.2262	0.84	4.04	۰	۳	۱۸	۲۱	۲۷	۵۲۱	سناریوی

اولوی ت در طرح	ضریب تغییرات	واریان س	میانگی ن	میزان تاثیر					عوامل کلیدی	طرح
				خیل ی کم	کم	متوس ط	زی اد	خیل ی زیاد		
4	0.2362	0.98	4.19	۱	۳	۱۳	۱۷	۳۵	۵۲۲	
1	0.1912	0.66	4.25	۰	۲	۱۰	۲۶	۳۱	۵۲۳	
2	0.2043	0.79	4.35	۱	۲	۷	۲۱	۳۸	۵۲۴	
5	0.2712	1.18	4.00	۲	۵	۱۳	۲۰	۲۹	۵۲۵	
4	0.2288	0.87	4.09	۱	۲	۱۵	۲۳	۲۸	۵۳۱	
3	0.2181	0.84	4.20	۰	۳	۱۴	۱۸	۳۴	۵۳۲	سناریوی سوم
5	0.2335	0.99	4.26	۲	۲	۹	۱۹	۳۷	۵۳۳	
2	0.2064	0.75	4.20	۰	۳	۱۱	۲۴	۳۱	۵۳۴	
1	0.1836	0.62	4.29	۰	۲	۸	۲۷	۳۲	۵۳۵	
5	0.2488	1.06	4.13	۲	۴	۸	۲۴	۳۱	۵۴۱	
4	0.2378	0.92	4.04	۰	۴	۱۸	۱۸	۲۹	۵۴۲	سناریوی چهارم
3	0.2161	0.80	4.14	۱	۲	۱۱	۲۷	۲۸	۵۴۳	
2	0.2001	0.73	4.28	۰	۳	۹	۲۳	۳۴	۵۴۴	
1	0.1998	0.73	4.26	۰	۱	۱۵	۱۸	۳۵	۵۴۵	
-	0.2270	0.89	4.16	1	3	12	21	32	میانگین	

توصیف و تفسیر:

با توجه به جدول فوق، نتایج حاصله مبین این مطلب است که از تعداد ۶۹ نفر پرسش‌شوندگان (افراد نمونه) تعداد ۳۲ نفر (۴۶ درصد) گزینه خیلی زیاد، تعداد ۲۱ نفر (۳۱ درصد) گزینه زیاد، تعداد ۱۲ نفر (۱۸ درصد) گزینه متوسط، تعداد ۳ نفر (۴ درصد) گزینه کم و تعداد ۱ نفر (۱ درصد) گزینه خیلی کم را انتخاب نموده‌اند. در نتیجه ۷۷ درصد افراد نمونه معتقدند عوامل کلیدی تعریف‌شده در چهار طرح سناریویی، به میزان زیاد به بالا اثرگذار می‌باشند.

در ادامه محاسبه آماره‌های توصیفی در جدول زیر میانگین، میانه، مینیمم، ماکزیمم، انحراف معیار، کشیدگی و چولگی هر کدام از پیشران‌ها مشاهده می‌شود.

جدول شماره ۸: آماره‌های توصیفی مربوط به پیشران‌ها

پیشران	میانگین	میانه	مینیمم	ماکزیمم	Standard Deviation	Excess Kurtosis	Skewness
۵۱۱	۴.۳۰	۵	۲	۵	۰.۸۷۳	۰.۳۷۱-	۰.۹۱۲-
۵۱۲	۳.۹۳	۴	۱	۵	۱.۱۸۳	۰.۴۷۹	۱.۰۹-
۵۱۳	۴.۱۲	۴	۱	۵	۰.۹۷۱	۰.۲۸۴	۰.۹۱۸-
۵۱۴	۴.۱۰	۴	۱	۵	۰.۹۸	۰.۱۳	۰.۸۶۹-
۵۱۵	۴.۰۹	۴	۱	۵	۰.۹۴۴	۰.۲۲۸	۰.۸۱۲-
۵۲۱	۴.۰۴	۴	۲	۵	۰.۹۰۸	۰.۹۲۷-	۰.۴۴۴-
۵۲۲	۴.۱۹	۵	۱	۵	۰.۹۸۲	۰.۴۴	۱.۰۴۹-
۵۲۳	۴.۲۵	۴	۲	۵	۰.۸۰۶	۰.۰۱۳	۰.۸۲۵-
۵۲۴	۴.۳۵	۵	۱	۵	۰.۸۸۲	۲.۴۵۴	۱.۵۳۲-
۵۲۵	۴.۰۰	۴	۱	۵	۱.۰۷۷	۰.۱۵۹	۰.۹۲۶-
۵۳۱	۴.۰۹	۴	۱	۵	۰.۹۲۸	۰.۴۱۴	۰.۸۴۴-
۵۳۲	۴.۲۰	۴	۲	۵	۰.۹۱	۰.۵۵۲-	۰.۷۷۴-
۵۳۳	۴.۲۶	۵	۱	۵	۰.۹۸۸	۱.۹۸۳	۱.۴۷۵-
۵۳۴	۴.۲۰	۴	۲	۵	۰.۸۶۱	۰.۱۲۲-	۰.۸۲۹-
۵۳۵	۴.۲۹	۴	۲	۵	۰.۷۸۲	۰.۴۲۷	۰.۹۴۱-
۵۴۱	۴.۱۳	۴	۱	۵	۱.۰۲	۱.۲۵۸	۱.۲۷۳-
۵۴۲	۴.۰۴	۴	۲	۵	۰.۹۵۵	۰.۹۶۹-	۰.۴۹۸-
۵۴۳	۴.۱۵	۴	۱	۵	۰.۸۸۹	۱.۲۰۷	۱.۰۵۲-

پیشران	میانگین	میانه	مینیمم	ماکزیمم	Standard Deviation	Excess Kurtosis	Skewness
۵۴۴	۴.۲۸	۴	۲	۵	۰.۸۴۹	۰.۲۷۳	-۱.۰۰۵
۵۴۵	۴.۲۶	۵	۲	۵	۰.۸۴۵	۰.۸۵۹-	-۰.۶۸۲

جدول شماره ۹: محاسبه مقادیر استنباطی در خصوص عوامل کلیدی چهار طرح سناریویی

طرح	عوامل کلیدی	فاصله اطمینان		آماره آزمون T	نتیجه	آماره آزمون کای مربع	ضریب توافقی
		حد پایین	حد بالا				
سناریوی اول	قابلیت آفند سایبر - الکترونیک اسرائیل علیه ایران	4.10	4.51	12.3 2	تأیید	66.7 2	0.7012
	قدرت سایبری ایران	3.69	4.22	7.03	تأیید	32.6 7	0.5668
	دفاع سایبری	3.89	4.35	9.48	تأیید	44.5 5	0.6264
	قابلیت آفند سایبر - الکترونیک ایران علیه اسرائیل	3.87	4.33	9.27	تأیید	43.8 3	0.6232
	خرابکاری هسته‌ای	3.86	4.31	9.50	تأیید	42.8 1	0.6188
سناریوی دوم	تبلیغ ایران هراسی اسرائیل در جهان	3.83	4.26	9.48	تأیید	39.9 1	0.6054
	قدرت نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران	3.95	4.42	9.98	تأیید	53.6 8	0.6615
	قدرت موشکی اسرائیل	4.05	4.44	12.7 5	تأیید	57.1 6	0.6731
	حمله به هم‌پیمانان اسرائیل در منطقه	4.14	4.56	12.6 0	تأیید	71.5 1	0.7134

ضریب توافقی	آماره آزمون کای مربع	نتیجه	آماره آزمون T	فاصله اطمینان		عوامل کلیدی	طرح
				حد بالا	حد پایین		
0.5816	35.2 8	تأیید	7.66	4.26	3.74	قدرت پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران	نیروی سوم
0.6907	62.9 6	تأیید	13.6 0	4.48	4.10	نیروی هوایی قدرتمند اسرائیل	
0.6188	42.8 1	تأیید	9.65	4.31	3.87	ائتلاف آمریکا- اسرائیل در جنگ سخت	
0.6548	51.8 0	تأیید	11.5 2	4.41	4.00	تحمیل جنگ سخت ائتلافی علیه منابع هسته‌ای	
0.6903	62.8 1	تأیید	10.5 3	4.50	4.03	قدرت پهپادی اسرائیل	
0.6595	53.1 0	تأیید	10.9 0	4.42	3.99	ترور دانشمندان هسته‌ای ایرانی	
0.6423	48.4 6	تأیید	9.14	4.37	3.89	قدرت پهپادی ج.ا.ایران	
0.6061	40.0 6	تأیید	9.01	4.27	3.82	قابلیت حمله هسته‌ای اسرائیل علیه ایران	
0.6473	49.7 7	تأیید	10.6 2	4.36	3.93	توان جنگ نیابتی ج.ا.ایران در منطقه	
0.6808	59.6 2	تأیید	12.3 8	4.48	4.07	قدرت موشکی ج.ا.ایران	
0.6808	59.6 2	تأیید	12.3 0	4.46	4.06	حضور منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای نیروی قدس	
0.6426	48.5 4	تأیید	10.2 3	4.39	3.94	میانگین	

با توجه به مقادیر ستون آماره آزمون تی - استیودنت و مقایسه آن با مقدار بحرانی (۱.۶۴) همه عوامل کلیدی تأیید شده‌اند. با توجه به سطر آخر می‌توان گفت در کل طرح‌های سناریویی مورد تأیید قرار گرفته است.

با توجه به ستون آخر (ضریب توافقی) وجود ارتباط عوامل کلیدی با طرح‌های سناریویی تأیید می‌گردد.

نتیجه‌گیری

نیروهای پیشران یعنی نیروهایی که بر روندها، حوادث و رویدادها تأثیرگذارند. هر سازمان یا نهاد، توسط نیروهای پیشران درونی و بیرونی به جلو رانده می‌شود. برخی از این نیروها قابل ارزیابی هستند مانند نیروی انسانی سازمان و برخی دیگر بسیار مبهم و نامعلوم هستند. اغلب نیروهای پیشران خارج از سازمان، نامشخص و غیر آشکار هستند. برای جمهوری اسلامی ایران با توجه به ماهیت توسعه‌طلبانه و ضد اسلامی رژیم صهیونیستی چاره‌ای جز دستیابی به ابزار مقابله و دفع حمله احتمالی رژیم صهیونیستی در آینده وجود ندارد.

مقاله حاضر با موضوع «نیروهای پیشران مؤثر در چهار طرح سناریوهای محتمل تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران در افق ۱۴۱۰» به روش تحلیل کمی و کیفی مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به عدم قطعیت‌های آینده، همیشه نیروهای پیشران زیادی بر روی ساخت سناریوهای محتمل اثر می‌گذارند و تصمیم‌گیری برای آینده بدون توجه به نیروهای پیشران باعث اتخاذ تصمیمات نادرست می‌شود. پژوهش حاضر به دنبال شناخت نیروهای پیشران مؤثر در چهار طرح سناریوهای محتمل تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه ایران در افق ۱۴۱۰ بود.

چهار سناریوی محتمل که شناسایی گردیده‌اند به ترتیب زیر می‌باشند:

سناریوی اول: حمله گسترده موشکی اسرائیل به زیرساخت‌ها، مراکز هسته‌ای و کلیه مراکز نظامی و غیرنظامی

سناریوی دوم: حملات هسته‌ای به شهرها و مراکز حساس و حیاتی

سناریوی سوم: حمله سایبری تمام‌عیار اسرائیل به زیرساخت‌ها، مراکز هسته‌ای و کلیه مراکز نظامی و غیرنظامی

سناریوی چهارم: تحمیل جنگ سخت ائتلافی علیه منابع هسته‌ای

با توجه به چهار طرح سناریوی تهدیدهای نظامی رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران، نیروهای پیشران مؤثر بر این تهدیدها با استفاده از نظر خبرگان شناسایی گردیدند که مهم‌ترین آن‌ها با توجه به نظر صاحب‌نظران و جامعه نمونه انتخاب‌شده به شرح زیر به دست آمدند:

جدول شماره ۱۰: نیروهای پیشران مربوط به چهار طرح سناریو

۴-نیروهای پیشران حمله هسته‌ای	۳- نیروی پیشران جنگ ائتلافی	۲- نیروی پیشران حمله موشکی	۱- نیروی پیشران حمله سایبر الکترونیک
نحوه حمایت ابرقدرت‌ها از حمله هسته‌ای	تحول در نظام سیاسی کشورهای منطقه	قدرت پدافند هوایی ارتش ج.ا.ایران	خودکار سازی و هوش مصنوعی
حمایت قدرت‌های آسیا از ایران	سیاست‌های کشورهای منطقه	قدرت هوشمند دشمن	ساختار اینترنت
تحولات ژئواستراتژیک	توان ائتلاف‌سازی قدرت‌های فرا منطقه‌ای	دیپلماسی مؤثر و نفوذ گرا	حمله به زیرساخت‌های حیاتی
سیاست خارجی ج.ا.ایران	اقتدار نظامی ج.ا.ایران	قدرت بازدارندگی ج.ا.ایران	سرقت اطلاعات
تحول در سطح قدرت‌های بازیگر	قراردادهای امنیتی -نظامی منطقه	حضور نیروهای قدس در مجاورت اسرائیل	دستگاه‌های قابل حمل

با توجه به نیروهای پیشران به‌دست‌آمده، اثر هر کدام از این نیروهای پیشران بر عامل‌های کلیدی نیز به دست آمد که در متن مقاله به آن اشاره گردید. با شناخت نیروهای پیشران مؤثر، کارشناسان بهتر می‌توانند در شناخت عدم قطعیت‌های آینده موفق بوده و سناریو خود را به واقعیت نزدیک نمایند.

پیشنهاد‌های پژوهشی

- ۱- در تحقیق‌های مشابه به پیشران‌هایی همچون نقش قدرت‌های جهانی (روسیه و چین)، بازیگران منطقه‌ای، تحلیل خطاهای راهبردی، و عوامل اقتصادی و اجتماعی پرداخته شده و تاثیر این پیشران‌ها بر سناریوهای محتمل بررسی شود.
- ۲- طرح سناریوهای دیگری مانند: ترور رهبران ارشد برنامه هسته‌ای و فرماندهان نظامی (معجزه‌آسا)، استفاده از حملات هوایی متمرکز و مکرر علیه تأسیسات هسته‌ای (معمولی)، فشار اقتصادی و دیپلماتیک برای مهار برنامه هسته‌ای (طولانی مدت) و

تحریک ناآرامی‌های داخلی و ایجاد فشار داخلی در ایران (معمولی) مورد پژوهش قرار گیرد.

منابع

- ابراهیمی، نبی اله، تاملی بر مبانی و فرهنگ مکتب کپنهاگ، فصلنامه سیاست خارجی، دفتر مطالعات سیاسی وزارت امور خارجه، سال ۱۴۰۰، شماره ۲.
- آب نیکی، حسن، جهانی‌شدن و بحران نفوذ در دولت جمهوری اسلامی، دو فصل‌نامه علمی پژوهشی پژوهش سیاست نظری، شماره ۱۶ پاییز و زمستان ۱۳۹۳
- آقا رحیمی، ایوب، بررسی نقش ابعاد اجتماعی توسعه متوازن بر احساس امنیت، مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۵۸، سال ۱۳۹۸
- استیون، گرین، جنب‌داری روابط سری آمریکا و رژیم صهیونیستی، ترجمه سهیل روحانی، چاپ و نشر بنیاد، سال ۲۰۱۷
- اسدالله زاده، محمد، پناهی، علی، محمد زهرایی، سپهر، سجادی اصیل، وحید؛ عملیات جنگ الکترونیک مبتنی بر سناریو رزمایش کلاسیک، انتشارات دافوس آجا، زمستان ۱۴۰۰، ص ۱۴۵
- آهوپی، مهدی، متین، مهدی، اهداف و اولویت‌ها و مخاطبان دیپلماسی عمومی رژیم صهیونیستی، مطالعات راهبردی، شماره ۵۹، سال ۱۳۹۹
- افشار، محمدمهدی، برزگر، کیهان، کیانی، داود، شناسایی سناریوهای مؤثر بر آینده دیپلماسی عمومی، تحت تأثیر فراروندهای فضای سایبر با رویکرد تحلیل ساختاری، فصل‌نامه تحقیقات سیاسی بین‌المللی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرضا، شماره ۴۴، پاییز ۱۳۹۹، ص ۸۰-۱۰۶ (به نقل از لیل و اسچوارز ۲۰۱۰)
- ایمانی، علی، مبانی و جهت‌گیری‌های سیاست خارجی در اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی، شهریور ۱۳۹۳
- پوفر، آندر، مقدمه‌ای بر استراتژی، به ترجمه، مسعود کشاورز، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، سال ۱۳۹۶
- اسماعیلی، علی، قربانی، ثنا، تبیین نسبت سناریوهای محتمل و مطلوب تهدیدات سایبری جمهوری اسلامی ایران، فصل‌نامه امنیت ملی، سال هشتم، شماره بیست و هشتم، تابستان ۱۳۹۷، ص ۱۸۰
- بیگدلی، حمید، طیبی، جواد؛ روش برنامه‌ریزی ریاضی برای حل و مدل‌سازی سناریوهای نبرد در سامانه پشتیبان تصمیم بازی جنگ تاکتیکی و عملیاتی، آینده‌پژوهی دفاعی، سال سوم، شماره ۹، تابستان ۱۳۹۷
- بیانیه گام دوم انقلاب، بیست و دوم بهمن‌ماه سال ۱۳۹۷
- پرتوی و همکاران، محسن، راهنمای آموزشی تدوین دکترین؛ ناشر دبیرخانه هیئت عالی آیین‌نامه‌های نیروهای مسلح، انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح؛ تابستان ۱۳۹۱

- تولایی، روح‌الله، آینده‌پژوهی، روندهای خدمات فضای مجازی ایران در فرایند تکنولوژیک جهانی‌شدن با روش دلفی، سال ۱۳۹۸، ص ۵۰
- جعفری، سید محمدباقر، عبدالله زاده، زهرا، بازی پردازشی مفاهیم و کاربرد، جهاد دانشگاهی، اردیبهشت ۱۳۹۷.
- حافظی، رضا، اسماعیل‌زاده، حمید، کتاب راهنمای سناریو نگاری، تهران، بهار ۱۳۹۳
- دونالدف، گروگان‌گیری سیاست خارجی امریکا توسط رژیم صهیونیستی، مجله سیاست دفاعی، شماره ۱۹، سال ۲۰۱۹، ص ۱۴۳
- دیتروش، یونگ، مقاله ائتلاف ناپایدار ترکیه و اسرائیل، مجله مطالعات منطقه‌ای، سال ۲۰۲۳، شماره ۱۳، ص ۲۳
- رمضان زاده، مجتبی، غیوری ثالث، مجید، احمدوند، علی محمد، آقایی، محسن، نظری فرخی، ابراهیم؛ بررسی قدرت مسلح با روش برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو، فصل‌نامه آینده‌پژوهی دفاعی، سال ششم، شماره ۲۰، بهار ۱۴۰۰
- رفیعی، سعید. نقش دیپلماسی دفاعی جمهوری اسلامی ایران بر امنیت ملی با تأکید بر بازدارندگی و اعتمادسازی در دهه ۸۰، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم و فنون فارابی، سال ۱۳۹۲
- رنجبر، مقصود، مقاله تهدیدهای رژیم صهیونیستی علیه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، نشریه اندیشه انقلاب اسلامی، تهران، سال ۱۳۹۲
- ستاری خواه، علی؛ آینده‌پژوهی و سناریونویسی کاربردی؛ تهران قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء (ص) آجا، سال ۱۳۹۳.
- سرخوش، افشین، بازی جنگ، فصل‌نامه علوم و فنون نظامی بهار و تابستان، سال ۱۳۸۶.
- ستاری خواه، علی و همکاران، ماهیت صحنه‌های جنگ ترکیبی آینده‌ی احتمالی علیه جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴، فصل‌نامه آینده‌پژوهی دفاعی، سال اول، شماره ۱، سال ۱۳۹۵، ص ۴۴
- شوارتز، پیتر، کتاب هنر دورنگری، برنامه‌ریزی برای آینده در دنیای با عدم قطعیت، ترجمه عزیز زاده، مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی، موسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی، چاپ اول، تهران، خرداد ۱۳۸۸
- شعرباف، جواد، بازدارندگی اسرائیل و استراتژی حزب‌الله، فصل‌نامه مطالعات فلسطین، شماره سی و سوم، بهار ۱۳۹۲
- طاهری، علی، مختصات الگوی تهدیدات صحنه نبردهای آینده در سال ۱۴۰۴ با استفاده از روش نظریه داده بنیاد، فصل‌نامه آینده‌پژوهی دفاعی، سال اول، شماره ۱، تابستان ۱۳۹۵
- فرهادی، علی، نصیر زاده، عزیز، مقاله سناریوهای جنگ محتمل علیه جمهوری اسلامی ایران (مورد مطالعه: سناریو جنگ نیابتی غیردولتی)، آینده‌پژوهی دفاعی، تهران، بهار ۱۳۹۹
- کرمی، جهانگیر، استراتژی نظامی و برنامه تسلیحاتی رژیم صهیونیستی، مجله سیاست دفاعی، شماره ۱۸، ص ۱۷ سال ۱۳۹۸

- گماردن، تیموتی، چرا کشورها به دنبال سلاح هسته‌ای هستند؟، ترجمه بیژن اسدی، فصلنامه مطالعات منطقه‌ای: اسرائیل شناسی-آمریکاشناسی، سال چهارم، شماره ۳
- مرادیان بهزاد، جلالی نسب، عبدالله و سوسنجانی، اکبر. واکاوی تهدیدهای سایبرتروریسم علیه امنیت ملی و دفاعی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه مطالعات راهبردی/رتش، ۲ (۴). ۱۱۱-۱۳۱، تابستان ۱۴۰۲
- نصیر زاده، عزیز، مقاله سناریوهای جنگ محتمل علیه جمهوری اسلامی ایران (مورد مطالعه سناریو جنگ نیابتی غیر دولتی)، مجله آینده پژوهی دفاعی، سال ۱۳۹۷، شماره ۸، ص ۵۰
- مصدق، مسعود، کوهساریان، حسین، شادعلی‌زاده، علی اکبر و طایر، محمد (۱۴۰۴). شناسایی پیشران‌های نظامی و عوامل مؤثر بر دیپلماسی دفاعی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه مدیریت نظامی ۲۵ (۹۹). ۸۸-۱۲۲
- کولیوند، خلیل، لشگرآرا، حامد، ایجابی، ابراهیم و انوشه، مرتضی (۱۴۰۳). شناسایی پیشران‌های صنایع دفاعی جمهوری اسلامی ایران با رویکرد مواجهه پیش‌دستانه با تهدیدهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در افق ۱۴۰۷. فصلنامه مدیریت نظامی. ۲۴ (۹۵). ۲۱۱-۱۸۲
- *Cyber Exercise Playbook*, Jason Kick, November 2014.
- David B. Fox, *Cyber Wargaming Framework For Enhancing Cyber Wargaming With Realistic Business Context* August 29, 2021
- *MMC CYBER HANDBOOK*, Tucker Bailey, James Kaplan, and Allen Weinberg. 2021
- Zürich,, *Cyber Defense Project (CDP)*, Center for Security Studies TETH Zürich. September 2020
- *Cyber Wargaming: Framework for Enhancing Cyber Wargaming with Realistic Business Context* August 29, 2018
- -Elran, Meir and Siboni, Gabi, 'Establishing an Cyber Command, INSS Insight No. 719, 8 July 2015.
- *Government Resolution 3058*, 27 March 2011
- GovDecisions/2011/Pages/des3058.aspx>; *Government Resolution 2019*
- Secretary/GovDecisions//Pages/dec2097.aspx>; *Getz and Goldberg*, 2014 pp. 58-59
- Ibid. See also Tabansky, Lior and Ben Israel, Isaac, 'Cybersecurity in Israel', Springer, 2015, pp
- 49-54; Lewis, James 'Advanced Experiences in Cybersecurity Policies and Practices', Inter
- *American Development Bank*, Discussion Paper IDB-DP-457, 2016, pp. 24-25.
- *Spokesman Cyber Defenders Complete Training Course*, 25 January 2013, <<http://www...il/1283>
- Israel Defense, 'New Cyber Directorate in Mafat', 12 March 201

- [.israeldefense.co.il/en/content/new-cyberdirector-mafaf](http://israeldefense.co.il/en/content/new-cyberdirector-mafaf) ITU and UNESCO, 'The State of, 2016
- broadbandcommission.org/Documents/reports/bb-annualreport2016
- United Nations, 'E-Government Survey 2016'
<https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-EGovernment-Survey-2016>.
- www.defense.gov